

OVER DE INCLUSIEVE VISIE VAN EEN
EDUCATIEVE UITGEVERIJ DIE ÉCHT BETROKKEN IS

Nuchtere woorden van een groot idealist

Jelle houdt niet van grote woorden. Rechtvaardigheid, maatschappelijke betrokkenheid en inclusiviteit zijn termen die je niet snel uit zijn mond zult horen. Maar zijn onverbloemde zegswijze verradt dat hij wel degelijk handelt vanuit dezelfde waarden die deze grote woorden uitdragen: 'Als je vindt dat iedereen in Nederland een kans verdient, dan moet je ook iedereen helpen.'

RECHT OP GOED ONDERWIJS

Noem hem een bescheiden voorvechter. Of een nuchtere idealist. Hoe dan ook: ondanks zijn bescheidenheid vormen de grote woorden het fundament van de visie op onderwijs van Uitgeverij Deviant, de educatieve uitgeverij die Jelle ruim vijftientig jaar geleden samen met zijn compagnon Nes van Hulzen oprichtte. Een kwart eeuw later is deze visie onveranderd. De beste samenvatting ervan: iedereen heeft recht op goed onderwijs.

Daarom maakt Uitgeverij Deviant vooral lesmateriaal voor onderwijstypen waaraan niet genoeg aandacht wordt besteed. Zoals het mbo: 'Ik denk dat we in Nederland te veel gericht zijn op het hbo en de universiteit. Het middelbaar beroepsonderwijs wordt vaak te negatief belicht. Terwijl er de mooiste beroepen uit voortkomen. Er wordt bijvoorbeeld

'Het is het makkelijkst om lesmateriaal te maken voor grote groepen, maar we willen ook voorzien in de behoeftes van kleinere groepen.' Jelle Pol, medeoprichter en directeur van Uitgeverij Deviant, vindt dat iedereen recht heeft op goed onderwijs. Daarom richtte hij zijn educatieve uitgeverij op: om lesmateriaal te maken voor generieke vakken in het middelbaar beroepsonderwijs, maar ook het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. **BAS WOLTERS**

geen vaatwasser gerepareerd zonder dat iemand met zijn handen heeft geleerd hoe dat moet.'

KLEINE DOELGROEPEN EN MAATSCHAPPELIJKE PROBLEMEN

Om die grote onderbelichte groep studenten een kans te bieden om toe te werken naar een mooi beroep, is Uitgeverij Deviant vijftientig jaar geleden begonnen met het ontwikkelen van lesmateriaal voor het mbo. Hiermee heeft de uitgeverij zichzelf opgewerkt tot een gezond, stabiel bedrijf. Hierdoor kon ze het zich voorloven om haar blik ook te richten op kleinere doelgroepen. Want als Jelle zegt dat iedereen recht heeft op goed onderwijs, dan bedoelt hij ook echt iedereen: 'Het is het makkelijkst om iets te maken voor heel grote groepen; dan is de kostprijs laag en de oplage hoog. Maar we willen ook voorzien in de behoeftes van kleinere groepen. Daarom zijn we lesmate-

riaal voor het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs gaan ontwikkelen. Ook deze doelgroepen wil je geven wat ze nodig hebben: volwaardige lesmethodes.'

HET ZOU EEN
VAK MOGEN ZIJN:
LEESVAARDIGHEID EN
LEESMOTIVATIE

Bovendien speelt Uitgeverij Deviant in op maatschappelijke problematiek: 'Soms denken wij een probleem te constateren, of constateert de maatschappij een probleem, maar voor het oplossen ervan is er binnen het onderwijs nog geen ruimte.' Die oplossing wil de uitgeverij wel graag bieden. Zo is bijvoorbeeld 'Tussen de regels' ontstaan, een werkboek voor het mbo en vo dat inzet op het verhogen van »

de leesvaardigheid en leesmotivatie van leerlingen en studenten. Iets waarvoor er in het onderwijs nog geen vak bestaat, maar wat Uitgeverij Deviant – en de maatschappij – wel als onontbeerlijk beschouwt.

ACUTE HULP

Uitgeverij Deviant trekt zich daarnaast acute maatschappelijke kwesties aan die een directe oplossing nodig hebben. Zo heeft de uitgeverij in het najaar van 2022 een inflatiefonds opgezet, om studenten en leerlingen te helpen die door de forse inflatie hun lesmateriaal niet kunnen betalen. Docenten mogen doorgeven welke studenten of leerlingen deze financiële hulp kunnen gebruiken.

Jelle: 'Dit is een kwetsbare groep die nóg harder wordt getroffen dan voorheen. Je kunt wel zeggen dat je echt iedereen wilt helpen, maar eigenlijk kom je er nu pas achter hoe schrijnend sommige gevallen zijn. Zo bracht een docent een leerling aan: een alleenstaande moeder die haar diploma probeert te halen om voor haar toekomst – en dus voor haar kind – een beroep te kiezen. Dan ben ik wel blij dat wij haar kunnen helpen om ervoor te zorgen dat haar achterstand niet nóg groter wordt.'

SPECIALISATIES IN EIGEN HUIS

Zulke projecten zullen nooit grote doelgroepen bereiken of winst opleveren. Maar ze raken wel de bestaansredenen van Uitgeverij Deviant, namelijk dat iedereen een eerlijke kans verdient. Om dit te kunnen blijven uitdragen, is het vooral van belang om de stabiele bedrijfsvoering voort te zetten. Hiervoor moet de kwaliteit van het lesmateriaal hoog blijven. Daarom dienen keuzes te worden gemaakt in de projecten die je aangaat en het lesmateriaal dat je ontwikkelt, zegt Jelle: 'Je moet zeker weten dat je het

lesmateriaal dat je wilt maken daadwerkelijk kunt maken. Een lesboek over elektrotechniek zullen wij niet snel maken, daar ligt onze expertise niet. Het is dus goed om je te specialiseren, in ons geval in de algemeen vormende vakken.'

Bovendien vindt Jelle het belang-

HET NIEUWE INFLATIEFONDS HELPT BIJ DE BEKOSTIGING VAN LESMATERIALEN

rijk – en hierbij wordt het eigenwijze karakter van de uitgeverij en haar oprichter zichtbaar – om een geheel eigen koers te kunnen varen. Zonder te veel inmenging van andere partijen, maar ook zonder zich iets aan te trekken van andere educatieve uitgeverijen. 'Ik hoef niet te lijken op andere uitgeverijen, maar ik hoef er ook niet van af te wijken. Als we maar doen waarvan wij zeggen: dit is goed.' Dat is dan ook de reden dat de uitgeverij niets uitbesteedt. Het hele ontwikkelproces van een lesmethode gebeurt binnen de muren van het statige kantoorpand van het bedrijf: van de eerste ideeën tot de vormgeving en eindredactie. 'We verkopen namelijk kennis,' zegt Jelle. 'En het zou gek zijn als je kennis verkoopt, maar zelf de kennis niet in huis hebt om goed lesmateriaal te maken.'

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Alleen het drukken van de lesboeken wordt gedaan door een externe drukker. Maar die ligt dan wel weer praktisch naast de deur. Ook dit is een bewuste keuze, aldus Jelle: 'We hebben een maatschappelijke verplichting om ons productieproces zo

*De prachtige
locatie van
Uitgeverij Deviant
in hartje
Amersfoort*

goed en eerlijk mogelijk in te vullen. Noem het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarom hebben wij altijd in Nederland gedrukt. We zullen nooit een boek laten drukken in bijvoorbeeld China. Om containers vol met boeken van de ene kant van de wereld naar de andere kant te laten verschepen, puur voor een paar dubbeltjes winst, vind ik absurd. Ons lesmateriaal moet van de beste kwaliteit zijn die wij kunnen bieden, tegen een eerlijke prijs. Maar ook de totstandkoming moet eerlijk zijn.' Bovendien biedt Uitgeverij Deviant haar lesmateriaal steeds meer digitaal aan, wat natuurlijk nog duurzamer is.

HONDERD PROCENT INCLUSIEF

Omdat alles binnenshuis wordt ontwikkeld, is het essentieel dat iedereen binnen Uitgeverij Deviant de erkenning krijgt die hij of zij toekomt: 'Iedereen moet worden beloond voor zijn of haar aandeel,' aldus Jelle. Ook moet de uitgeverij de waarden die zij naar buiten toe uitdraagt, toepassen op haar werknemers. Dat betekent volledige inclusiviteit: 'In ons lesmateriaal proberen we inclusief te zijn door ervoor te zorgen dat niemand zich uitgesloten voelt, dat niemand wordt gekwetst en door in voorbeelden allerlei verschillende mensen te

gebruiken. Zonder dat het gekunsteld wordt. Intern vind ik dat iedereen zich veilig moet kunnen vinden bij Uitgeverij Deviant. Ik hoop dat mijn collega's dat ook zo ervaren. Inclusiviteit en vrijheid betekent namelijk niet 99 procent tolerant zijn, maar honderd procent.'

EEN STUKJE VAN HET ONDERWIJS

Het zorgt voor een werkomgeving waarin Jelles collega's zich allemaal oprecht inzetten voor goed onderwijs voor iedereen. Jelle hoopt dan ook dat scholen Uitgeverij Deviant zien als een bedrijf dat niet alleen betrouw-

baar is en goed lesmateriaal maakt, maar ook betrokken is. 'Niet betrokken om meer spullen te kunnen verkopen, maar écht betrokken bij het beroepsonderwijs. Want dat zijn wij. Ik vind het dan ook mooi dat miljoenen leerlingen en studenten in de loop der jaren uit onze methodes les hebben gehad en nu ergens in de maatschappij hun beroep uitoefenen. Dat je een stukje bent van het onderwijs dat zij hebben genoten, vind ik fantastisch.' ■

DE AUTEUR IS TEKSTSCHRIJVER BIJ
UITGEVERIJ DEVIANT